

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		LLM5222 Magyar dialektológia						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve				dr. Csomortáni Magdolna egyetemi adjunktus				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve				dr. Csomortáni Magdolna egyetemi adjunktus				
2.4 Tanulmányi év	III	2.5 Félév	V I	2.6 Az értékelés módja	K o l o k v i u m	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	DS Választható

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					4
Konzultáció					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	28				
3.8 A félév össz-óraszama	70				
3.9 Kreditszám	3				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	Kötelező jelenlét a szemináriumon (egy hiányzás engedélyezett). A szemináriumi dolgozatok előre megállapított határidőre való leadása, annak elhalasztása csak jól meghatározott okok miatt lehetséges.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C3. Az anyanyelv nyelvészeti, dialektológiai jelenségeinek szinkrón, szükség esetén diakrón leírása.</p> <p>C32. A mai nyelvi, pontosabban nyelvjárási jelenségek ismerete és értelmezése. Az anyanyelv, illetve a nyelvjárás fő változásainak, valamint a normák és nyelvhasználatbeli különbségeknek az ismerete.</p> <p>Bármely nyelvjárási megnyilatkozás elemzése: az elméleti tudás gyakorlatba ültetése (az anyanyelv tanítása, a verbális kommunikáció megfigyelése, fejlesztése).</p> <p>C51. A B szak nyelvének, nyelvjárásainak fonetikai, lexikai és grammatikai leírása és a nyelvészeti, dialektológiai alapfogalmak meghatározása.</p> <p>C52. A B. szak nyelve, nyelvjárásai morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai kategorizációinak értelmezése, valamint a szóbeli megnyilatkozások elemzése nyelvészeti, dialektológiai fogalmak használatával.</p>
Általános kompetenciák	<p>CT1. A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát.</p> <p>CT2. Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A magyar dialektológia alapkérdéseinek bemutatása az általános és szakmai kompetenciák megalapozása, fejlesztése céljából.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	•

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A dialektológia és feladatkörei. A nyelvjárás mint belső nyelvváltozat.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
2. A nyelvjárási jelenségek: hangtani, alaktani jelenségek.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
3. A nyelvjárási jelenségek: szókészlettani, jelentéstani, mondattani, szövegtani jelenségek.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
4. A nyelvjárási jelenséghatárok és a nyelvjárási alakulatok (helyi nyelvjárás, nyelvjárás csoport, nyelvjárási régió, nyelvjárás sziget, peremnyelvjárás).	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
5. A mai magyar nyelvjárások 1.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
6. A mai magyar nyelvjárások 2.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
7. Összegezés.	Előadás, magyarázat, megbeszélés.	
<p>Bibliográfia Benkő Loránd : <i>Magyar nyelvjárástörténet</i>. Bp., 1957. Cs. Nagy Lajos – N. Császi Ildikó: <i>Magyar nyelvjárások</i>. Bp., 2015. Kálmán Béla: <i>Nyelvjárásaink</i>. Budapest, 1966. Király Lajos: <i>A mai magyar nyelvjárások</i>. In: A magyar nyelv könyve. Szerk. A. Jászó Anna. Budapest, 1994. 521-558. Kósa László – Filep Antal: <i>A magyar nép táji – történeti tagolódása</i>. Budapest, 1975. <i>Magyar dialektológia</i>. Szerk. Kiss Jenő. Budapest, 2001. Márton Gyula: <i>Magyar nyelvjárás</i>. Cluj, 1972. Péntek János: <i>A moldvai magyarokról és a csángó elnevezésről</i>. MNy. 2014, 437-447. Péntek János: <i>Típusok, csoportok, tájak a moldvai magyarban. Egy régi kérdés újragondolása</i>. MNy. 2020, 129-138.</p>		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés. Nyelvjárástani kézikönyvek, szótárak, folyóiratok bemutatása.	Kiselőadás, megbeszélés, vita.	

2. A magyar nyelvjárástani kutatások története.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
3. A nyelvjárási kutatások módszertana.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
4. Nyelvjárási jelenségek 1	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
5. Nyelvjárási jelenségek 2.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
6. Nyelvjárási jelenségek 3.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
7. Nyelvjárási jelenségek 4.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
8. Nyelvjárási jelenségek 5.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
9. Nyelvjárási jelenségek 6.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
10. Nyelvjárási jelenségek 7.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
11. Nyelvjárási jelenségek 8.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
12. Nyelvjárási jelenségek 9.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
13. Nyelvjárási jelenségek 10.	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	
14. Összegezés	Kiselőadás, megbeszélés, gyakorlatok, vita.	

Bibliográfia

A BihalBocs honlapja. www.bihalbocs.hu.

A Geolingvisztikai Műhely honlapja .geolingua.elte.hu.

A magyar nyelv táji változatai az 1980-as évek végén. *Tanulmánygyűjtemény*. Szerk. Balogh Lajos. Bp., 1996.

Balassa József: *A magyar nyelvjáráások osztályozása és jellemzése*. Bp., 1891.

Balogh Lajos: A városi nyelvjáráások. In: *Élőnyelvi tanulmányok*. Szerk. Balogh Lajos, Kontra Miklós. Bp., 1990. 197-200.

Bárczi Géza: *Magyar hangtörténet*. Bp., 1958.

Benkő Loránd-Lőrincze Lajos: *Magyar nyelvjárási bibliográfia*. Bp., 1951.

Csúry Bálint: *A népnyelvi bűvárlat módszere*. Budapest, 1936

Imre Samu: *Megfigyelések a mai magyar nyelvjáráások változásáról*. ÁNyT. VIII., 85-104.

Kiss Jenő: *A rábaközi Mihályi nyelvjáráásának hang- és alaktana*. Bp., 1982.

Murádin László: *Erdélyi magyar nyelvöldrajz. Nyelvészeti tanulmányok*. Nagyvárad, 2010.

Péntek János: *Népi nevek, népi hagyományok*. Marosvásárhely, 2003.

Uő.: *Magyar nyelv- és nyelvjárásszigetek Romániában*. MNy. 2005, 406-413.

Szabó József: *Magyarországi és jugoszláviai nyelvjárásszigetek*. Békéscsaba, Kecskemét, Szeged, 1990.

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvásásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A dialektológiai ismeretek logikus rendszere Az elméleti és gyakorlati ismeretek potossága, adekvát alkalmazása	Vizsga	70%

	A terminológia ismerete		
	Kritikai attitűd		
10.5 Szeminárium	A nyelvjárási jelenség elemzésének, a nyelvjárástani szempontokat követő szöveg- és korpuszelemzésnek, a nyelvjárási szótárhasználatnak a kompetenciája	Szemináriumi tevékenység	30%
10.6 Minimális követelmények			
A tanulmányi eredmények értékelése 10 (tíz) és 1 (egy) közötti egész érdemjegyekkel történik. Az 5 (ötös) érdemjegy igazolja a minimális tantárgyi kompetenciák megszerzését, a vizsgán való átmenést.			

A kitöltés időpontja 2024.04.13.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024.04.18.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje